

11-22 March 2024

CSW68

COMMISSION ON THE STATUS OF WOMEN

ADDRESS POVERTY

STRENGTHEN INSTITUTIONS

MAXIMIZE FINANCING

ACHIEVE GENDER EQUALITY

VN COMMISSIE STATUS VAN DE VROUW

Briefing over de 68ste zitting van de Commissie

Nederlandstalige Vrouwenraad vzw
Middaglijnsstraat 10 – 1210 Brussel
+32 (0)2/229 38 19
info@vrouwenraad.be
www.vrouwenraad.be

IBAN BE66 0010 6922 5643
BIC GEBABEBB
ON 0414.294.522
RPR Nederlandstalige ondernemingsrechtbank Brussel

De VN Commissie Status van de Vrouw (CSW)

In 1946 richtten de Verenigde Naties de Commissie Status van de Vrouw (CSW) op om de rechten van vrouwen te bevorderen.¹ De Commissie is sindsdien de stuwende kracht voor rechten, vrijheden en empowerment van vrouwen wereldwijd.

De Commissie had bijvoorbeeld een belangrijke rol in onder meer de aanvaarding van het Verdrag tot uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (CEDAW, 1979) en in de organisatie van vier Wereldvrouwenconferenties.

Sinds 1996 is ze bevoegd voor de evaluatie van de uitvoering van de Verklaring en aanbevelingen van de Vierde Wereldvrouwenconferentie (Peking, 1995), het zogenaamde Peking Actieplatform.² In 2015 wordt daar de evaluatie van Agenda 2030 vanuit het perspectief van gendergelijkheid, rechten en empowerment van vrouwen en meisjes, aan toegevoegd.³

Werking

De CSW bespreekt jaarlijks twee thema's uit het Peking Actieplatform. Een prioritair thema, waarover onderhandelde besluiten aangenomen worden én een evaluatiethema over de uitvoering van eerdere besluiten van de CSW. De thema's zijn vastgelegd in een meerjarenprogramma.⁴ Elke vijf jaar wordt het Actieplatform in zijn totaliteit geëvalueerd.

De zitting volgt een vast stramien met voorbereidende vergaderingen, ministeriële rondetafels, interactieve dialogen en experten-panels. De belangrijkste output van de zitting zijn de Aangenomen Besluiten. Hierover wordt intens onderhandeld.⁵ Regeringen, VN-instellingen en andere relevante stakeholders worden geacht de aangenomen besluiten uit te voeren. Een andere output zijn de samenvattingen van de voorzitter over de niet prioritaire thema's, met aanbevelingen voor verdere actie. Hierover wordt niet onderhandeld.⁶

Parallel met het officiële werkprogramma zijn er nevenactiviteiten, waaronder een ngo-forum waarop niet gouvernementele organisaties kennis uitwisselen, hun prioriteiten en standpunten naar voren brengen.

¹ De CSW is een functionele commissie van de Economische en Sociale Raad (ECOSOC) van de Verenigde Naties, opgericht bij Resolutie 11(II) op 21 juni 1946. Ze bestaat uit 45 vertegenwoordigers van landen die voor een periode van vier jaar verkozen worden: 13 landen uit Afrika, 11 uit Azië, 9 uit Latijns-Amerika en de Caraïben, 8 uit West-Europa en andere staten en 4 uit Oost-Europa. Hervkiezing is mogelijk. België was van 1995 tot 2020 lid van de CSW.

² ECOSOC besluit E/1996/96.

³ ECOSOC besluit E/Res/2015/6.

⁴ Dit besluit wordt genomen door de Economische en Sociale Raad van de Verenigde Naties. In 2020 werd een nieuw meerjarenprogramma 2021-2024 aangenomen; zie document E/CN.6/2020/4.

⁵ De onderhandelingen verlopen de laatste jaren steeds moeilijker. Onder druk van goed gefinancierde religieuze, nationalistische en conservatieve groepen neemt het georganiseerd verzet tegen gendergelijkheid, gelijke rechten en vrijheden voor vrouwen en meisjes nog steeds toe.

⁶ Voor een uitgebreide beschrijving zie document: E/CN.6/2022/6.

Ngo's kunnen ook directe inbreng hebben in de zitting, onder meer via schriftelijk bijdragen. Deze bijdragen maken deel uit van de officiële documenten van de CSW. In 2024 waren dit 170 ngo's, waaronder de Europese Vrouwenlobby en de Internationale Vrouwenraad.⁷

De 68ste zitting van de Commissie Status van de Vrouw

De 68ste zitting van de CSW vond plaats van 11 maart tot 22 maart 2024 in New York.

Prioritair thema: versnelde verwezenlijking van gendergelijkheid en empowerment van alle vrouwen en meisjes door het aanpakken van armoede en het versterken van instellingen en financiering met een genderperspectief.

Evaluatiethema: socialezekerheidsstelsels, toegang tot openbare diensten en duurzame infrastructuur voor gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes (aangenomen besluiten van de drieënzestigste zitting).

Op de website van UNWomen vindt u alle [voorbereidende](#) en [officiële documenten](#) van de zitting, waaronder de rapporten van de VN Secretaris-Generaal ⁸ over het prioritaire thema en het evaluatiethema, het [expertenverslag](#) en meerdere artikels over de aanpak van armoede en het versterken van instellingen en financiering met een genderspectief.

Officieel programma

Op het [officiële programma](#) stonden naast algemene discussies, rondetafels op ministerieel niveau, interactieve dialogen en een panelgesprek over het prioritaire thema ook een follow-up van de resoluties en besluiten van de Economische en Sociale Raad op de agenda.

Op de ministeriële rondetafels ging de aandacht naar:

- het mobiliseren van financiering voor gendergelijkheid en de empowerment van alle vrouwen en meisjes: beleid en strategieën om een einde te maken aan de armoede van vrouwen en meisjes;
- goede praktijken voor het versterken van instellingen en het maximaliseren van de financiering om gendergelijkheid te bereiken en alle vrouwen en meisjes te versterken.

Er waren twee interactieve dialogen met de focus op:

- systemen voor sociale bescherming, toegang tot openbare diensten en duurzame infrastructuur voor gendergelijkheid en de empowerment van vrouwen en meisjes;
- kunstmatige intelligentie om gendergelijkheid te bevorderen: uitdagingen en kansen.

De focus bij het panelgesprek lag op:

- Het versnellen van het bereiken van gendergelijkheid en de empowerment van alle vrouwen en meisjes door armoede aan te pakken en het versterken van instellingen en financiering met een genderperspectief.

⁷ [E/CN.6/2024/NGO/11](#) en [E/CN.6/2024/NGO/64](#).

⁸ [E/CN.6/2024/3](#), [E/CN.6/2024/4](#).

Verslag van de experts

Van 3 oktober tot 6 oktober 2023 organiseerde UNWomen een virtueel overleg met experts om de verwezenlijking van gendergelijkheid en de versterking van de positie van alle vrouwen en meisjes te versnellen door armoede aan te pakken en instellingen en financiering met een genderperspectief te versterken. De belangrijkste doelstellingen van de Expert Group Meeting (EGM) waren:

- structurele oorzaken van armoede bij vrouwen analyseren, met aandacht voor ongelijkheden binnen het gezin, op de arbeidsmarkt en m.b.t. overheidsinstellingen én voor intersectionele discriminatie;
- de impact van crisissen op vrouwen en meisjes en de noodzakelijke hervormingen van de internationale financiële architectuur bespreken;
- de financieringstekorten voor het bestrijden van armoede onder vrouwen evalueren; en identificeren welke diverse financieringsbronnen gemobiliseerd kunnen worden om de structurele oorzaken van armoede aan te pakken;
- onderzoeken hoe openbare instellingen “draggers” zijn van gendervooroordelen en acties identificeren om institutionele transparantie te verbeteren;
- benaderingen bespreken om verantwoordingsmechanismen te versterken;
- alternatieve economische kaders verkennen om armoede onder vrouwen aan te pakken en regeneratieve economieën⁹ te ondersteunen.

UNWomen gaf de opdracht tot twee achtergrondnota's: één over het terugdringen van armoede via ontwikkelingsstrategieën en één over het internationale financieel stelsel en armoede onder vrouwen. Er werd ook opdracht gegeven voor verschillende issuepapers over verschillende dimensies van armoede onder vrouwen. De papers presenteren gegevens en analyses over het prioritaire thema en stellen beleidsaanbevelingen voor.

Daarnaast werden vier papers van waarnemers ingediend. De volledige lijst met papers van experts en waarnemers zijn beschikbaar op de website van UNWomen.

Onder de aanbevelingen om gendergelijkheid en de empowerment van vrouwen en meisjes sneller te bereiken, lezen we:

- A. Creëer fiscale ruimte en mobiliseer financiële middelen voor strategieën om armoede bij vrouwen aan te pakken door middel van:
- een ingrijpende hervorming van de internationale financiële architectuur, zodat er een financieel vangnet is voor de hele wereldbevolking en er fiscale ruimte wordt gecreëerd voor overheidsinvesteringen om armoede onder vrouwen te bannen;
 - de creatie van inclusieve en effectieve wereldwijde belastingsamenwerking en de aanname van belastingstelsels die meer nadruk leggen op de progressieve belastingen;

⁹ Een regeneratieve economie is gericht op het herstellen en vernieuwen van de natuurlijke hulpbronnen die we gebruiken om de economie te laten draaien. Het systeem is niet gericht op het verminderen van schade aan het milieu, maar op het creëren van een positieve impact op de planeet. Het gaat uit van de idee dat de economie deel uitmaakt van de natuur en daarom moet werken binnen de grenzen van de natuurlijke systemen.

- het reguleren van de praktijken van kredietverstrekkers zodat de mensenrechten van de schuldenaar volledig worden gerespecteerd;
- hoogwaardige en genderbewuste subsidies voor klimaatfinanciering ten behoeve van organisaties die geleid worden door vrouwen, in combinatie met technische bijstand en het versterken van vaardigheden en kennis;
- een herziening van de beleidskaders zodat rekening gehouden wordt met de houdbaarheid van schulden, de kwetsbaarheden, risico's en gevolgen van de klimaatcrisis en gender- en mensenrechtenevaluaties erin opgenomen zijn.

B. Versterk instellingen om armoede bij vrouwen aan te pakken:

- versterk kennisinstellingen en vorm allianties met overheidsinstellingen en niet-overheidsactoren om het verzet tegen vrouwenrechten en gendergelijkheid tegen te gaan;
- verbeter de coördinatie tussen departementen en om gendergelijkheid beter te bevorderen;
- verzeker transparante begrotingen, betrokkenheid van de gemeenschap en controle van de dienstverlening door de burger om genderbewuste budgettering doeltreffender te maken;
- steun lokale feministische bewegingen, organisaties en vakbonden om verantwoording van de staat te eisen zodat ze het beleidsontwerp kunnen beïnvloeden en goed bestuur bevorderen;
- investeer in organisaties en het leiderschap van "lokale" vrouwen;
- verzeker directe, stabiele, flexibele meerjarige financiering: voor lokaal geleide feministische bewegingen en vrouwenrechtenorganisaties door alle beleidsmatige en praktische belemmeringen op te heffen.

C. Ontwikkel zorgzame, groene economieën:

- neem nieuwe ontwikkelingsstrategieën aan die ervan uitgaan dat armoede een mensenrechtenkwestie is en die erkennen dat staten de verantwoordelijkheid en plicht hebben om armoede van vrouwen te verminderen, o.m. door systemische risico's en structurele ongelijkheden die ontbering veroorzaken aan te pakken;
- verzeker dat nieuwe ontwikkelingsstrategieën inclusieve en gendervriendelijke economieën mogelijk maken en dat regeringen en bedrijven het recht op rechtvaardige en gunstige arbeidsomstandigheden respecteren, beschermen en naleven;
- verzeker overheidsinvesteringen in sociale en fysieke infrastructuur om de inkomens- en tijdsarmoede van vrouwen te verminderen en ontbering en uitbuiting van vrouwen tegen te gaan;
- tref maatregelen om ervoor te zorgen dat vrouwen baat hebben bij de transformatie van de arbeidsmarkt in de context van de vergroening van de economie;
- zorg voor belastinghervormingen, zowel wereldwijd als nationaal, ondersteund door schuldkwijtschelding zodat er financiële middelen vrijkomen voor de uitvoering van nieuwe ontwikkelingsstrategieën.

Rapport van de VN Secretaris-Generaal

Het rapport schets de oorzaken, uitdagingen en mogelijkheden om door middel van een aangepast beleid gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes te versnellen. Het benadrukt de noodzaak om instellingen en de financiering van instellingen te versterken met een genderperspectief. Dit is nodig voor de realisatie van het [Actieplatform van Peking](#) en voor de genderresponsieve uitvoering van [Agenda 2030](#).

In de afgelopen jaren is de hele wereld geconfronteerd met verschillende crisissen waar vooral vrouwen en meisjes in armoede de negatieve gevolgen van ondervinden. De acute armoede, die voortvloeit uit meerdere factoren, zoals COVID-19, oorlog, staatschulden en andere crisissen, vergroot niet alleen de kans op geweld maar beperkt ook de vooruitzichten op vlak van onderwijs en werk voor arme vrouwen en meisjes.

Om deze uitdagingen aan te pakken, moedigt de Secretaris-Generaal regeringen aan om in te zetten op duurzame ontwikkeling. In [Agenda 2030](#) worden het bannen van armoede en de realisatie van gendergelijkheid als noodzakelijke voorwaarden erkend voor het bereiken van duurzame ontwikkeling. Ook in de [Addis Ababa Action Agenda](#), die aangenomen werd op de derde internationale conferentie over financiering voor ontwikkeling, worden de realisatie van gendergelijkheid en van de mensenrechten van vrouwen als essentieel gezien voor inclusieve, rechtvaardige economische groei en duurzame ontwikkeling.

Genderongelijkheden zijn zowel een oorzaak als een gevolg van crisissen. Het is een vicieuze cirkel die de levenskwaliteit ondergraaft en die vooral negatieve gevolgen heeft voor de armste en meest kwetsbare personen.

Arme vrouwen en meisjes hebben het minst toegang tot voedsel, gezondheidszorg, onderwijs, opleiding, seksuele en reproductieve diensten, sociale bescherming en kansen op werk. Door deze meervoudige en bijkomende ontberingen worden andere dimensies van ongelijkheid versterkt. Vrouwen en meisjes die door meervoudige en diverse discriminaties getroffen worden doen het vaak slechter in alle dimensies van welzijn. Het is een gevolg van systemische tekortkomingen die ontstaan door structurele discriminatie als gevolg van alomtegenwoordige nadelige normen en stereotypen die ingebed zijn in institutionele structuren.

Armoede onder vrouwen en meisjes verschuift in de loop van het leven. De Commissie voor de Status van de Vrouw stelt dat de vraag naar onbetaalde zorg als gevolg van meerdere crisissen is toegenomen en roept op tot maatregelen om de belasting van vrouwen en meisjes door onbetaalde zorg en huishoudelijk werk te verminderen en om deze te herverdelen. Vrouwen hebben een grotere rol in de onbetaalde zorg waardoor ze een groter risico op armoede lopen, omdat deze onbetaalde arbeid hen verhindert om te studeren of deel te nemen aan de betaalde arbeidsmarkt. Vrouwen en meisjes zijn niet alleen arm qua inkomen, maar ook qua tijd. Zorgwerk ondersteunt de economie en samenleving, maar het wordt ondergewaardeerd en niet erkend.

De Secretaris-Generaal beveelt aan:

- versterk de verantwoordingsplicht van instellingen zodat financiële middelen eerlijker verdeeld en besteed worden, met als doel armoede onder vrouwen aan te pakken;
- versterk het mandaat, de middelen en technische expertise van nationale mechanismen voor gendergelijkheid;
- investeer in preventie en bestrijden van corrupte praktijken;

- zorg voor financiële inclusie waardoor het regelgevend kader genderbewust beleid aanmoedigt, de focus wordt gelegd op betaalbare en rechtvaardige toegang tot technologieën en op een beleid voor vrouwen en meisjes in armoede;
- zorg voor robuuste en uitgesplitste gegevens, open datasystemen en openbare verslaggeving om armoede bij vrouwen en de multidimensionale ontberingen aan te pakken;
- investeer in de zorgeconomie zodat tijds- en inkomensarmoede van vrouwen daalt, arbeidsparticipatie ondersteund wordt en werkgelegenheid in de zorgsector uitgebreid wordt;
- investeer in rechtvaardige, kwalitatieve hoogstaande en toegankelijke openbare diensten die effectief de rechten van alle vrouwen en gendergelijkheid bevorderen;
- maak werk van inclusieve, rechtvaardige fiscale akkoorden waardoor nieuwe ontwikkelingsstrategieën voor het realiseren van duurzame economieën gerealiseerd worden;
- verzeker dat regeringen en belanghebbenden het genderperspectief integreren in toezeggingen op gebied van ontwikkelingsfinanciering;
- neem maatregelen om een alomvattend genderbewust beleid te realiseren, waaronder de volledige, effectieve en versnelde uitvoering van het Peking, Actieplatform en van Agenda 2030.

Aangenomen besluiten¹⁰

De Commissie herbevestigt de besluiten, verplichtingen en engagementen van meerdere verdragen, mensenrechten en conferenties die bijdragen aan de versnelde verwezenlijking van gendergelijkheid en empowerment van alle vrouwen en meisjes, die bijdragen tot het aanpakken van armoede onder vrouwen en die instellingen en financiering versterken met een genderperspectief, waaronder de [Universele Verklaring van de Rechten van de Mens \(1948\)](#); het [Internationale Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten \(1966\)](#), het [Verdrag tot uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen \(1979\)](#); het [Verdrag inzake de Rechten van het Kind \(1989\)](#), het [Peking Actieplatform \(1995\)](#), [Agenda 2030 \(2015\)](#), het [Sendai-kader voor rampen-risicovermindering 2015-2030 \(2015\)](#), de [Actieagenda van Addis Ababa \(2015\)](#) en de [New Urban Agenda \(2016\)](#).

De Commissie herneemt meerdere aanbevelingen uit het [rapport van de VN Secretaris-Generaal](#) en [het verslag van de experts](#) en ze beveelt alle stakeholders – regeringen in het bijzonder – aan om met het oog op gendergelijkheid en empowerment van alle vrouwen en meisjes, prioritair in te zetten op:

- de integratie van een genderperspectief in ontwikkelingsfinanciering;
- de versterking van een genderresponsief economisch en sociaal beleid en van overheidsinstellingen;
- de creatie van meer financiële investeringsruimte om armoede onder vrouwen en meisjes te bannen;
- nieuwe ontwikkelingsstrategieën die duurzame economieën en duurzame samenlevingen bevorderen;
- samenwerking met en financiering van vrouwenorganisaties en -collectieven;
- de verbeterde verzameling van multidimensionale armoededata en -statistieken.

¹⁰ Bron: ontwerp van 22 maart 2024. Deze tekst is slechts een beknopte samenvatting. De volledige tekst vindt u op de website van [UNWOMEN CSW68](#).

De Commissie benadrukt haar cruciale rol bij het opvolgen van de Verklaring en het Platform van Peking en de Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling. Ze onderstreept het essentieel belang van de integratie van het perspectief van gendergelijkheid en van empowerment van vrouwen en meisjes in nationale, regionale en mondiale evaluaties van deze initiatieven.

Ze roept ze VN-instellingen en andere internationale instellingen op om lidstaten te ondersteunen bij het bereiken van gendergelijkheid, armoedebestrijding en het versterken van instellingen, met oog voor de integratie van een genderperspectief wordt meegenomen in het financieringsbeleid en institutionele versterking.

Toekomstig werkprogramma

Tijdens de 69ste zitting van de Commissie Status van de Vrouw (in 2025) zullen naar aanleiding van de 30ste verjaardag van de Vierde Wereldvrouwenconferentie, de uitvoering van de aanbevelingen van de Verklaring en het Peking Actiefplatform in zijn totaliteit geëvalueerd worden.